

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1283952/9

בבית הדין הרבני האזורי ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב יצחק אושינסקי – אב"ד, הרב מאיר קאהן, הרב יעקב מ' שטיינהויז

התובעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד דניאל פרידנברג ועו"ד אוהד הופמן)

נגד

הנתבע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד חדוה שפירא ועו"ד לאה ציגנלאוב)

הנדון: דחיית בקשה לאיזון חובות בשל חשש לחובות פיקטיביים שיצר צד אחד לשם חיובו של הצד השני במחציתם

החלטה

בפנינו תביעה לחלוקת רכוש.

ונזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום 22.5.22:

איזון הדירות

כיום, טוען ב"כ התובעת: יש לצדדים שני נכסים השייכים להם בחלקים שווים, אחד בב' והשני בכ', ונבקש פירוק שיתוף. יש עוד עניינים כספיים שהם בשוליים. יש דירה של הבעל על שמו מלפני הנישואין, וזה אנו לא מבקשים.

מגיב ב"כ הנתבע: בשני הנכסים הללו יש שיתוף, וניתן להתחיל פירוק שיתוף. ניתן להגיע להבנות שהאישה תקבל את אחד הנכסים עם הוון מזונות, או שמאות או הסכמה לשווי או מתווך, ואז מכירת הנכסים. הבעל רוצה לקנות את שני הנכסים.

מגיב ב"כ התובעת: לא יודע כמה שווה הנכס, נמנה שמאי עם התמחות בכך, זה קרקע בכ' וב', ואז נסכים שיקנה מישהו, אף הבעל, אך לאישה אין כסף לקנות זאת. אולי נבקש שכל אחד יישאר עם נכס על שמו אם השווי קרוב. נוכל לבדוק הוון מזונות, אין סיבה שאומר לא. ננסה ב"כ הצדדים בשיתוף פעולה למכור בלי כינוס. אף אם לא מסתדר בהודעת מי מהצדדים, נבקש מינוי כונס ניטראלי ע"י בית הדין.

מגיב ב"כ הנתבע: אציע שמאי מומחה ביו"ש, א'. מסכים לקבל אומדן, לאחר מכן ננסה הוון או שהבעל יקנה, ואם לשוק החופשי, אז נעשה בסיוע ב"כ שני הצדדים בלי כינוס. אבקש 3-5 חודשים לנסות למכור בשוק החופשי, ואם לא, אז כונס, לא מביע דעה האם כונס ניטראלי או לא. זה נראה לי רחוק.

טוען ב"כ התובעת: אבקש שהשמאי יצהיר שאין לו קשר עם הנתבע.

הנתבע מצהיר שהוא מכיר את רוב השמאים באזור.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מוסכם על הצדדים מינוי השמאי ר'. משכך, בית הדין ממנה את השמאי מר ר' להערכת שווי נכסי הצדדים - קרקע בכ' וב'.

הצדדים יפנו אליו מיוזמתם וחייבים לשתף עמו פעולה ככל אשר יידרשו.

מבוקשת חוות דעת השמאי בתוך 45 יום.

עלות השמאי תחול על שני הצדדים בשווה.

במסגרת השמאות, יצהיר השמאי שאין לו כל היכרות מוקדמת עם מי מהצדדים שבתיק.

בית הדין מקציב לצדדים 100 יום מיום קבלת השמאות, למכירת הדירה בכוחות עצמם לצד ג' או למי מהצדדים עצמם (האישה לא רוצה לרכוש את הדירות), או לחלוקת הדירות בדרך אחרת שתהיה מוסכמת עליהם. במידה ולא יצליחו במשימתם בתוך פרק זמן זה, תהא הסיבה אשר תהא (ולא תוגש בקשה מוסכמת להארכת מועד מכירה) בית הדין ימנה כונס חיצוני לשם מכירת הנכסים וחלוקת תמורתם בין הצדדים (מי מב"כ הצדדים ביקש שלא למנות את ב"כ הצדדים לכונסים בתיק).

מינוי רו"ח

טוען ב"כ הנתבע: נבקש מינוי אקטואר לבדיקת חובות הבעל וצבירה, לנתבע היה עסק, וגם את העסק. מועד הקרע, הגשת התביעה 13.12.20.

מגיב ב"כ התובעת: לא מקובל עלי מועד הקרע הזה, כי האישה בקשה להתגרש כבר קודם, ביולי 2020, והיה טיפול זוגי, יש לבדוק את מצב החברה, האם נעשו מהלכים מכוונים לעשות חובות חברה לשם הגירושי.

לאור טענות הצדדים, מועד הקרע ייקבע ליום 13.12.20.

טוען ב"כ הנתבע: הבית התפרנס מאותו עסק, ובגלל הקורונה ועוד, העסק נפל והעסק סגור, ויש חובות מהחברה על האיש.

מגיב ב"כ התובעת: יש חוב מוצהר לרשויות המס. יש חברה שבהפסדים, אך זה נכס עם קונים. האם זה חובות בדו"חות שאין לו משמעות, או חובות בבנק או למישהו שמחזירים מהכיס. יש שותף בחברה, אז גם השותף יצטרך להיבדק.

מגיב ב"כ הנתבע: החלוקה שווה בחברה. רואה החשבון יבקש כל מסמך, כולל הסכם שותפות, והבעל ייתן. כן עוסק מורשה של הנתבע מלפני יום הקרע, שהוא יעביר לרו"ח. החובות הם העוסק מורשה שלו ולא על החברה. נבקש לבדוק גם את החברה וגם את העוסק מורשה.

מגיב ב"כ התובעת: הוא הקפיד שתמיד החברה תהיה בהפסדים, נבקש שלא לשום את החברה. שיגלה לרו"ח מהם החובות שלו בעוסק מורשה.

ובכן, בית הדין ממנה את רו"ח מר נתן שטרנפלד (רחוב משה גושן 49 קריית מוצקין. 04.8731837) להערכת זכויותיהם הכספיות של הצדדים.

הצדדים יפנו אליו מיוזמתם וחייבים לשתף עמו פעולה ככל אשר יידרשו.

מבוקשת חוות דעת הרו"ח בתוך 45 יום.

עלות הבדיקה תחול על שני הצדדים בשווה.

כיום, בעידן המקוון, הצדדים רשאים להעביר לו כל חומר רלוונטי בדוא"ל או בכל דרך מקוונת אחרת, ואין צורך כי יפגשו פיזית את הרו"ח.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הרו"ח יבחן את כל השאלות האמורות מעלה במסגרת טענות הצדדים. יום הקרע ייקבע ליום פתיחת תיק הגירושין 13.12.20 (הצדדים נפרדו לאחר מכן).

כבר בדיון הותרה הנתבע, ולאור התנהלותו בתיק בעבר כרשום בכמה החלטות קודמות, כי אם הוא יערים כל קושי בשיתוף פעולה עם הרו"ח, בית הדין ישקול פסיקת הוצאות משפט בשל הטרחת המערכת לחינם.

השבת הלוואות לאם הנתבע ולאחיו

טוען ב"כ הנתבע: הם לקחו 100 אלף ש"ח מהבנק וכן סך 170 אלף ש"ח ממשפחת הבעל. ההלוואות נלקחו לחשבון הפרטי של הבעל וכן לחשבון המשותף. נבקש שהם ישלמו את החובות בשווה. היו אלו חובות לטובת רכישת הנכסים.

מגיב ב"כ התובעת: בחשבון המשותף לא נלקחה כל הלוואה. בחשבון הפרטי שלו, לא מוכר לי, לא יודע לאן הלך הכסף, כך באשר להלוואות מבני משפחה. זה לא קשור לרו"ח. גם אח האישה העביר להם כספים, נבקש ראיות.

האישה מגיבה לשאלת בית הדין: לא לקחנו הלוואה מהמשפחה שלו.

הבעל מגיב: לקחנו מאמא שלי 100 אלף ש"ח, וגם מאחי כ 60 אלף ש"ח.

האישה מגיבה: היא הביאה לנו מתנה, רצו לכסות לנו את כל החתונה, ואמרתי להם שכשנצטרך את הכסף נבקש, כי את הוצאת החתונה שילמנו מעצמנו, ובעת רכישת הדירה, אמא שלו נתנה. מאח שלו – לא ידוע לי. לא יודעת איזה אח זה.

הבעל מגיב לשאלות בית הדין: יש לי מסמכים של הלוואה של האח ושלי. אמא שלי. אלו מסמכים מתקופת ההלוואה. על השטר חתום המלווה ואני, שיתפתי את אשתי, והיא אמרה שהיא סומכת עלי ושאעשה מה שצריך, היא ידעה מהלוואות אלו. אמא שלי לא שילמה לחתונה. כיסינו עם השקים שקבלנו. ההלוואה הייתה כמה שנים אחרי זה. התחלתי להחזיר להם את החובות. בתקופת הקרע החזרתי.

בית הדין הקשה – מדוע לא השיב להם החובות עוד קודם לתקופת הקרע?

מגיב הנתבע: לפני שחשבתי על גירושין לא החזרתי להם, כי לא היה לנו כסף. בעת הקרע לקחתי הלוואות כדי להחזיר להם, לפני כן לא חשבתי על הלוואות. העסק צנח בקורונה.

בית הדין שאל – מדוע הוא לקח הלוואות להחזיר לאמא שלו?

מגיב הבעל: אני מתחיל להחזיר חובות, לאמא שלי לא החזרתי, רק לאחי, כי הוא לחוץ לכסף. החזרתי לו כבר כעשרים או שלושים אחוז. עשיתי לו העברות בנקאיות, מכסף שקבלתי מהעבודה. אח שלי בשם ג' הלווה לנו.

ובכן, ייקבע דיון הוכחות באשר לטענת הנתבע לחובות לאימו ולאחיו.

מוסכם כי הנתבע ימציא מסמכים רלוונטיים לצד השני 30 יום קודם הדיון, כולל שטרות חוב לאם ולאח.

כן ימציא הנתבע לדיון הנ"ל, הוכחות להכנסת הכסף לחשבון וכן הוכחות להעברות בנקאיות להשבת חובות לאחיו.

מיטלטלין

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

טוען ב"כ הנתבע: הוא חזר הביתה אחר צו הרחקה ונלקח לו ציוד וכספים, הייתה כספת עם 25 אלף ש"ח והיא התרוקנה. כן תכשיטים מסבתא שלו כ- 20 אלף ש"ח, וכן עוד ציוד או בגדים. אנו תובעים 45 אלף ש"ח. כן מחשב נייד שנלקח לו וזה נזק גדול לו.

מגיבה התובעת עצמה: לא לקחתי כלום מה ששייך לו, רק דברים של הילדים. בכספת היו השקים שרוקן את החשבון שלי, ולא לקחתי משם כלום. לא פתחתי את הכספת, הוא שינה את הקוד בכספת.

הבעל מגיב: חזרתי לבית ריק, הכספת לא הייתה, ולא התכשיטים ולא בגדים.

האישה מגיבה: לא ידוע לי שהיו לו תכשיטים מסבתא שלו. לא יודעת מה עם המחשב נייד שלו. הוא בא עם משטרה בצו הרחקה לקחת חפצים.

הבעל טוען: באתי עם שוטר וכל דבר האישה לא הרשתה לי לקחת.

שני הצדדים מוכנים להיבדק בפולגרף באשר לשלושת הפריטים הנ"ל: באשר לכספת, תכשיטים שקיבל הנתבע מאמו לטענתו והמחשב הנייד של הבעל.

ב"כ האישה לא מתנגד לפולגרף, אף מציע לזמן את השכנות שנכחו שהאישה עזבה, אולי ראו מה היא לקחה.

ב"כ הבעל טוען שהיא הייתה שבועיים בבית עד שעזבה ויכלה לפנות דברים, ואין רלוונטיות בעדויות המבוקשות.

האישה מודה שהשכנות לא ראו מה שיש בשקיות שהיא הוציאה מבית.

ב"כ האישה מבקש הגשת תצהיר מאת העדות באשר למה שהן ראו.

לאור האמור, בית הדין מאשר את הסכמת הצדדים להיבדק בפולגרף אודות המיטלטלין הנ"ל, אך דוחה את בקשת ב"כ התובעת לבחון את העובדות באמצעות העדת השכנות שנכחו בבית בעת שהאישה פינתה אותו, שלטענתו אחת מהן לקחה את האישה מהבית ברכבה עם השקיות, שהרי האישה מודה שהן לא ראו מה היה בשקיות, וכן כי האישה הייתה בבית כשבועיים עד לפינוי הבית על ידה, כך שבמשך כל הזמן הזה היא יכלה להעלים חפצים, ולא נתקדם לפתרון השאלה ע"י עדות השכנות. בית הדין לא מזמין עדים, על כל המשתמע מכך, כשאין נפקות בעדותם. משכך, גם לבקשת ב"כ התובעת לעניין הגשת תצהיר מטעם השכנות אין כל הצדקה.

בדיון הבא, וככל ולא תושג עד אז הסכמה באשר למיטלטלין הנ"ל, הצדדים יקבלו בקניין את בדיקת סוגיית המיטלטלין ע"י בדיקת פולגרף, ואז הם יופנו לבדיקה זו.

וזו מהות דיון ההוכחות הקבוע להיום.

ההזמנו עדים כאמור בהחלטת בית הדין מיום 7.9.22:

מענה לבקשת הנתבע מיום 4.9.2022.

ביה"ד אינו מאשר עדות של קרובי משפחה ולכן אינו מאשר עדים מספר 3 ו 4.

ביה"ד מאשר עדים מספר 1 ו 2.

ביה"ד ישלח זימון לכתובות שבבקשה הנ"ל.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כיום, הופיע עד אחד לדיון, מר מ'.

ד"ח ר"ח

טוענת ב"כ הנתבע: הגשנו לרו"ח את כל החומר.

מגיב ב"כ התובעת: שלחנו לו את הכל, אף ביתרת מחלה הוא ביקש אישור למועד הקרע, ואנו מחכים לחומר ממשד החינוך. ביום 25.8.22 ביקש הרו"ח את השלמת יתרת ימי מחלה, ואנו ממתנים למסמך זה.

ד"ח שמאי

מוסיפה ב"כ הנתבע: השמאי לא עונה לנו ולא משתף פעולה. שני הצדדים שלמו לו ביום 26.6.22.

אף צד שני מלין כי השמאי לא הגיש את הדו"ח עד עתה.

באשר לכך נזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום 22.5.22 :

מוסכם על הצדדים מינוי השמאי ר'.

משכך, בית הדין ממנה את השמאי מר ר' להערכת שווי נכסי הצדדים - קרקע בכ. ובית בב.

הצדדים יפנו אליו מיוזמתם וחייבים לשתף עמו פעולה ככל אשר יידרשו.

מבוקשת חוות דעת השמאי בתוך 45 יום.

עלות השמאי תחול על שני הצדדים בשווה.

ואכן, המועד שהוקצב ע"י בית הדין חלף זה מכבר, ומצופה כי השמאי יפעל לפי הוראות בית הדין ובהתאם ללו"ז שנקבע. משכך, מבוקשת חו"ד השמאי לאלתר. ככל והשמאי סבור כי יש לו קושי לתת השמאות לאלתר, בית הדין יכבד זאת, וישקול העברת המנדט לשמאי אחר. מבוקשת תגובת השמאי מר ר' בתוך 7 ימים מהיום באשר לכך.

טענות האיש להלוואות

מעתה, בית הדין החל לדון בעניין ההלוואות שטוען הנתבע שיש לאזן עם התובעת.

חקירת הנתבע

לבקשתו, וטרם העדות של העד, חוקר ב"כ התובעת את הנתבע ואלו תשובותיו לו: העד הוא אחד מהאנשים שהלוו לנו כסף, מ'. הוא הלווה לנו כזוג 50 אלף ש"ח. יש הסכם הלוואה.

הוצג ע"י ב"כ הנתבע לצד השני הסכם הלוואה של העד מ' עם הצדדים.

האישה מגיבה: אני לא מכירה את מ', פעם ראשונה שאני רואה אותו. לא ידעתי שהוא הלווה לנו כסף. אף לא שמעתי את שמו בעבר.

משיב הנתבע בחקירתו: מ' הוא קבלן ואני מהנדס, וכך הכרנו. ביקשתי ממנו הלוואה. הוא העביר לי פעמיים במזומן כסף. אני הלכתי אליו וקבלתי כסף. האישה לא הייתה אתי בפגישות. תנאי ההחזרה רשומים בדף. אמרתי לו שאחזיר בשנת 2024 והוא הסכים. הכרנו בעסקים, אין לנו חברות. הוא יודע שאני ישר. הוא אדם טוב ולכן הלווה לי סך גבוה גם בלי שאנו חברים. לא

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

נתתי לו בטחונות. הוא לא ביקש. יש לנו קרקע ועסקים והתבססתי על כך שאחזיר את ההלוואה ואמכור את הקרקע. בדף רשום שישולם ב-20 תשלומים חודשיים. אני הבאתי את הפתק ומצאתי נוסח זה באינטרנט. ההסכם נרשם בפגישה הראשונה כשהוא נתן רק 27 אלף ש"ח והוא הסכים עם הנוסח. המקור נשאר אצלו. אני חתמתי בכתב ידי. השתמשתי בכסף זה לתשלומי פועלים וחומרים. היה רשום שם שמשנת 24 זה יהיה ב-20 תשלומים.

הוכנס העד, מ', והוזהר לומר את האמת. ואלו תשובותיו: דברנו פעם אחרונה לפני שבועיים, וגם בטלפון, והיום בבוקר ששאלתי איפה זה. הוא ביקש ממני לבוא להגיד שיש לנו חוב קטן. 50 אלף ש"ח. הוא לקח ממני הלוואה. לפני כשנתיים הוא בא אלי וביקש כסף זמין, לא שאלתי למה היה צריך את הכסף, אנו מכירים שבע או שמונה שנים, על בסיס עבודה. ביקש במזומן. אני מלווה להרבה אנשים כסף, חלקם לא מחזירים. אני מעדיף שלא להחזיק מזומן. סיכמנו שאחרי כמה שנים הוא יפרוס לי. סמכתי עליו. לא בקשתי בטחונות. הוצאנו דף במעמד מסירת הכסף השני. נתתי לו ביום הראשון 23 אלף ש"ח וביום שני את השאר. זה היה בבית שלי. הוצאנו נוסח מגוגל. צריך לעשות הסכם על פי ההלכה, יש כאלו שחייבים לי גם בלי נייר. לא סמכתי על הנייר כדי להלוות לו. המקור אצלי. ניתן לחפש אצלי בבית. ידעתי שאני בא להעיד על הלוואה אף השטר לא אצלי פה אלא בבית. למה שאני אביא את ההסכם? הוא יתחיל לפרוס לי בשנת 24. אם לא ישלם אבחר אם לתבוע או לארגן את הכסף. האישה לא ידעה מכך. הוא ביקש את ההלוואה כי אמר שיש לו קשיים. הוא פתח אז קבלן רשום ואני חושב שלכן היה צריך כסף.

טוענת ב"כ הנתבע: בית הדין לא אישר את עדות האמא והאח. עד נוסף לא הופיע.

מגיב ב"כ התובעת: כן הוצאו הזמנות לשני העדים. זה בבחירתו שהעד השני לא בא. הסכם ההלוואה של העד מ' לא הומצא לבית הדין. חרף החלטת בית הדין לא הומצאו המסמכים בתחילה רק בסוף, למעט המסמך של העד מ'. אנו נבקש לסכם אף בעל פה ולהכריע. בית הדין יחליט על העד הזה, והשאר יעשו המומחים.

מגיבה ב"כ הנתבע: כך הצגתי את כל החומר.

חקירת התובעת

חוקרת ב"כ הנתבע את התובעת, אלו תשובותיה לה: הבעל היה תמיד מהנדס. גרנו בנ' כשנישאונו. הבעל רצה לגור בכ', וגרנו באוטובוס, כי הבעל התעקש. אחרי זה עברנו למבנה אחר. לא בגלל המצב הכלכלי. הבעל קנה כל מה שרצה. הבעל תמיד אמר לי שהוא מצליח בעסק. קנה מתנות ללקוחות שלו. הוא שינה גרסאות לפני כל פעם. הוא אמר שהוא מהנדס וקבלן. היו לו הרבה כובעים. הוא החליף כמה שותפים בעסק. הוא היה נשמע מרוצה ומצליח. הוא אמר שיש לו עסק, מתכנן בית ועד כניסה לבית. הוא לא שיתף אותי במימון. הוא הגיע עם דירה לנישואין, ולא מכר אותה. אני צירפתי אותו כשותף לחשבון שלי, אך הוא לא הכניס לשם כספים. הוא לא רצה לדבר על עסקיו ועל הכספים שהוא מרוויח. אך לא היה לנו חסר כסף. היו לנו בעיות יותר חמורות. הוא לא שיתף אותי בניהול העסק. לא רצתי יותר לשאול שאלות כי ראיתי שזה מעצבן אותו. לקחתי הלוואה מהמשפחה שלי 50 אלף ש"ח וזה נכנס לחשבון המשותף, בשביל הבית והקרקע שקנינו. שנינו עבדנו. שילמנו למישהו. מהכסף שלי ושל הבעל. הוא אמר שאסמוך עליו. הוא לא שיתף אותי שיש חובות. לא שאלתי אותו אם אין חובות. אמר שאסמוך עליו. הוא טען אף שיש אנשים שחייבים לו כסף. לא הייתה לי סיבה לחפש בעיות.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ידעתי רק מהסך 50 אלף ש"ח של אחי. אם הוא היה מרוויח הרבה, הייתי רוצה חלק מהזכויות ע"פ חוק, מה שבית הדין יפסוק.

השלמת חקירה של הנתבע

לבקשת ב"כ התובעת לחקור את הנתבע אף על הלוואות לאמא ולאח, מגיב הנתבע: ההלוואות הם 500 אלף ש"ח. יש רשימות עם תאריכים. אמא שלי, אח שלי, חבר שלי, ועוד 4 קבלנים; נ' 50 אלף ש"ח, מ' 50 אלף ש"ח, ד' 50 אלף ש"ח ו' 50 אלף ש"ח. כולם במזומן. גם אחי במזומן. אמא שלי הלוותה בהלוואה בנקאית 50 אלף ש"ח והשאר במזומן. אח שלה העביר כספים של האישה בבורסה לחשבון שלנו. האח אכן העביר לחשבון שלנו 50 אלף ש"ח. אך זה לא היה בתור הלוואה אלא כסף שהאישה השקיעה בבורסה. אמא שלנו הלוותה לנו כספים. האישה השקיעה בבורסה דרך אחיה מ', והוא השיב לה את הכסף. הכול היה ב-50 אלף ש"ח. בדין האחרון האישה לא אמרה שיש הלוואה לאחיה. אין מה שמעיד על החזרה לאמא שלי בהסכם. אין הסכם הלוואה של אח שלה.

טוען ב"כ התובעת: לא ביקשתי שהבעל ישיב כסף לאחיה.

וממשיך ומשיב הנתבע: ההסכם עם אמא שלי זה אותו הסכם שהוצאתי מהאינטרנט. את כל ההסכמים אני ערכתי. לא יודע מהיכן יש לאמא שלי או לאחי 50 אלף ש"ח מזומן. לא יודע אף מאיפה יש לחבר שלי 50 אלף ש"ח. עם אחי יש גם הסכם. בלי תאריך החזר. חתמנו בכל ההסכמים. אצל אמא שלי, אני חתמתי דיגיטאלית. בקשתי להכין הסכם כדי שיהיה הסכם.

ומשיב הנתבע לבית הדין: לי היה חשוב שיהיה הסכם הלוואה כדי שילוו לי כסף. אמא שלי הסכימה להלוות לי גם בלי הסכם. זה בשביל הוגנות.

בית הדין לא איפשר חקירה חוזרת משום שאין צורך לכך ואין לדבר סוף ואין אפשרות כזאת בתקנות הדיון.

סיכומים בעל פה

מבחינת בית הדין, לא ייקבע דיון נוסף להוכחות. ולא משנה מהי הסיבה שהעד השני בחר שלא להופיע. התיק נמשך זמן רב, ולא נכלה עוד חודשים בניהול דיון הוכחות נוסף. זאת אף לאור התוכנות האמורות להלן שניצנים מהם עלו כבר בדיון עצמו.

הצדדים בקשו סיכומים טרם פסיקה. צד אחד ביקש לסכם בעל פה. הובהר לצדדים כי יישמעו סיכומי הצדדים בעל פה (לאור התמשכות התיק והעובדה כי הרו"ח באמצע עבודתו); ושני הצדדים השמיעו סיכומיהם, כרשום בפרוטוקול.

דיון והכרעה

ובכן, הנתבע טוען כי לקח הלוואות מכמה גורמים בסך 500 אלף ש"ח, ומבקש כי התובעת תשתתף עמו בחובות אלו, ויש לאזנם בין הצדדים בשווה כפי כל חוב וכאמור בחוק.

למעשה, הנתבע טוען כי לקח הלוואות מהגורמים הנ"ל: אמא שלו, אח שלו, חבר שלו, ועוד 4 קבלנים; נ' 50 אלף ש"ח, מ' 50 אלף ש"ח, ד' 50 אלף ש"ח ו' 50 אלף ש"ח. לטענתו, כל ההלוואות הנ"ל נלקחו במזומן. גם מאחיו במזומן. לטענתו: אמא שלו הלוותה בהלוואה בנקאית 50 אלף ש"ח והשאר במזומן.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

וזכיר טענות הצדדים באשר לכך כאמור בהחלטת בית הדין מיום 22.5.22:

השבת הלוואות לאם הנתבע ולאחיו

טוען ב"כ הנתבע: הם לקחו 100 אלף ש"ח מהבנק וכן סך 170 אלף ש"ח ממשפחת הבעל. ההלוואות נלקחו לחשבון הפרטי של הבעל וכן לחשבון המשותף. נבקש שהם ישלמו את החובות בשווה. היו אלו חובות לטובת רכישת הנכסים.

מגיב ב"כ התובעת: בחשבון המשותף לא נלקחה כל הלוואה. בחשבון הפרטי שלו, לא מוכר לי, לא יודע לאן הלך הכסף, כך באשר להלוואות מבני משפחה. זה לא קשור לרו"ח. גם אח האישה העביר להם כספים, נבקש ראיות.

האישה מגיבה לשאלת בית הדין: לא לקחנו הלוואה מהמשפחה שלו.

הבעל מגיב: לקחנו מאמא שלי 100 אלף ש"ח, וגם מאחי כ 60 אלף ש"ח.

האישה מגיבה: היא הביאה לנו מתנה, רצו לכסות לנו את כל החתונה, ואמרתי להם שכשנצטרך את הכסף נבקש, כי את הוצאת החתונה שילמנו מעצמנו, ובעת רכישת הדירה, אמא שלו נתנה. מאח שלו – לא ידוע לי. לא יודעת איזה אח זה.

הבעל מגיב לשאלות בית הדין: יש לי מסמכים של הלוואה של האח ושל אמא שלי. אלו מסמכים מתקופת ההלוואה. על השטר חתום המלווה ואני, שיתפתי את אשתי, והיא אמרה שהיא סומכת עלי ושעשה מה שצריך, היא ידעה מהלוואות אלו. אמא שלי לא שילמה לחתונה. כיסינו עם השקים שקבלנו. ההלוואה הייתה כמה שנים אחרי זה. התחלתי להחזיר להם את החובות. בתקופת הקרע החזרתי.

בית הדין הקשה – מדוע לא השיב להם החובות עוד קודם לתקופת הקרע?

מגיב הנתבע: לפני שחשבתי על גירושין לא החזרתי להם, כי לא היה לנו כסף. בעת הקרע לקחתי הלוואות כדי להחזיר להם, לפני כן לא חשבתי על הלוואות. העסק צנח בקורונה.

בית הדין שאל – מדוע הוא לקח הלוואות להחזיר לאמא שלו?

מגיב הבעל: אני מתחיל להחזיר חובות, לאמא שלי לא החזרתי, רק לאחי, כי הוא לחוץ לכסף. החזרתי לו כבר כעשרים או שלושים אחוז. עשיתי לו העברות בנקאיות, מכסף שקבלתי מהעבודה. אח שלי בשם ג' הלווה לנו.

כך שאף בהחלטה הנ"ל, מובאת תמיהת בית הדין לכך שהנתבע החל להשיב לאימו, לטענתו, את החוב רק בעת הסכסוך, ולא קודם לכן, אף שהייתה זו הלוואה ישנה לאימו לטענתו.

ובכן, לאחר העיון בעמדת שני הצדדים, בית הדין לא השתכנע ולא הוכח בפנינו כי אכן הנתבע לווה כספים מגורמים שונים אודותם טוען כי לווה מהם כדי לאזן חובות אלו, לטענתו, עם התובעת. בית הדין מתרשם כי כל חובות אלו הנטענים הם פיקציה, והכספים לא ניתנו באמת לנתבע, והשטרות נועדו למראית עין בלבד, ונועדה הטענה להם כדי לחייב את אשתו במחציתם ולצמצם או חובו לאשתו לשעבר במסגרת האיזון. בכל מקרה, לא הוכח אחרת ולא הוכח כי אכן היה חוב אמיתי.

התרשמות בית הדין היא בין השאר מחמת העובדות דלהלן:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

א. הלווה-הנתבע יזם את רישום השטר עם המלווים, כהודאתו. הוא זה שהוציא נוסח אחיד מהאינטרנט והחתים עליו את המלווים. זאת אף שבדרך כלל המלווה הוא בעל האינטרס לרישום שטר הלוואה והוא זה שקובע את נוסח השטר, שהרי הוא אמור להבטיח את עצמו ואת כספו. כמובן שהדבר מעלה חשש לפיקציה בהלוואה. הנתבע טען (כרשום מעלה) כי "לי היה חשוב שיהיה הסכם הלוואה כדי שילוו לי כסף. אמא שלי הסכימה להלוות לי גם בלי הסכם. זה בשביל הוגנות", ובית הדין לא השתכנע מטענה זו. יותר נראה כי השטר נועד ליצור מראית עין של הלוואה ללא הלוואה בפועל.

ב. לפחות חלק משטרות הלוואה הם בלי מועד החזר, כגון לאמו או לאחיו. כמובן שאין משמעות לשטר הלוואה בלי מועד החזר, שהרי לעיתים לא ניתן לגבות בו או שהגביה שלו קשה; והדבר מעלה רושם כי השטר נועד לשם פיקציה, להוכחת הלוואה, אף שאינה קיימת.

ג. ההלוואות הינם ללא בטחונות, ולא מסתבר שמלווה ייתן הלוואה ללא בטחונות.

ד. הלווה-הנתבע מודה כי לא התעניין האם יש למי מהמלווים הנטענים את הסך הנ"ל כדי להלוות לו. אף ענין זה מעלה ספק רב האם אכן הייתה הלוואה. לפחות בקרב בני משפחה, לא מקובל לקחת הלוואה מבלי לבחון או להתעניין האם לאותו בן משפחה יש בכלל את הסך הנ"ל כדי להלוות והאם זה לא יחסר לו.

ה. לטענת הנתבע-כל ההלוואות (למעט מהאם) נלקחו במזומן וללא תיעוד בחשבון, ואף זאת מעלה חשש כי אכן לא הייתה הלוואה בפועל.

ו. באשר לעד מ', שטען הנתבע שהוא לקח ממנו הלוואה (העד היחיד שהעיד בבית הדין); הנתבע טען בדיון, שההסכם (שטר הלוואה) עם המלווה נחתם במפגש הראשון שבין המלווה ללווה (חלק ראשון של הלוואה), והעד מ', המלווה כביכול, סיפר שההסכם נחתם ביום השני של הלוואה. כך שקיים שינוי בין גרסאות הצדדים.

ז. בנוסף, העד מ' טען שההסכם (שטר הלוואה) נערך ליוזמתו משום היבט ההלכתי שלא לעשות הלוואה בלי שטר, ולא כטענת הנתבע בדיון כי שטרות הלוואה נערכו ביוזמתו, בשל ההוגנות.

ח. בנוסף, הנתבע ואף העד מ' מודים שאין למר מ' כל הגנה לכספו ואין לו בטחונות להשבת החוב (ואף לא הפקדת שקים מראש), ולא מסתבר שאדם ילווה לאחר סך 50 אלף ש"ח בלי כל בטחונות.

ט. הנתבע הצהיר שאין לו קשרי ידידות עם העד מר מ', ואף עובדה זו מחזקת את ההנחה שלא הייתה הלוואה, שהרי לא מסתבר שהעד ילווה סך כה גבוה בלי בטחונות, לאדם שאין לו אתו ידידות.

בפועל נצפית הכנסת כספים שווה (50 אלף ש"ח) מאם הנתבע לצדדים וכן אותו סך מאחי התובעת לצדדים, ובמועדים סמוכים, מה שמוכיח על פניו כי שני הצדדים גייסו ממשפחתם סך שווה, כסיוע וכמתנה ולא כהלוואה, כדי לסייע לצדדים (האישה לא טוענת שאחיה הלווה זאת לצדדים). כך שאף את הסך שכן עבר דרך החשבון מאמו של הנתבע לצדדים, יש לשייכו למתנה, ולא הוכח שהוא הלוואה, וביחוד על פי המקובל בפסיקה, שנתינה בין הורים לילדים היא בדרך כלל מתנה ולא הלוואה. כנ"ל אף באשר לנטען להלוואה מאחי הנתבע.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לאור כל האמור, ומשלא הוכחו חובות ואף לא מסתבר שהם קיימים, בית הדין דוחה את בקשת הנתבע לאיזון חובות; ובית הדין קובע כי אותם חובות הנתבעים ע"י הנתבע המוזכרים מעלה, לא יאוזנו בין הצדדים, והתובעת פטורה מהשבתם. העתק החלטה זו יועבר אף לרו"ח מר שטרנפלד.

כל הנ"ל אמרנו מעבר לכך שיתכן ואין לנו סמכות לדון בחובות של צדי ג' כלפי הצדדים דנן אף ביחס לאיזון זכויות בין הצדדים, והדבר נדון בפסיקה בפסקי דין שונים, לכאן ולכאן. ברם, מעבר לכל האמור, במידה ומי מצדי ג' הנ"ל מעונין לתבוע את הלווה בהלוואה שלטענתו העניק לו, הוא רשאי לבצע זאת בפני הערכאה המתאימה.

ניתן ביום כ"ב באלול התשפ"ב (18/09/2022).

הרב יעקב מ' שטיינהויז

הרב מאיר קאהן

הרב יצחק אושינסקי – אב"ד

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה